

מגדל בבל וסולם יעקב הפולמוס על ה"מקום" האמיתי

ע"פ יסודו של פרופ' יהודה אליצור ז"ל

The Tower and the Ladder: - Where is the Real "Place"?

י ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: יא ויפגע במקום
 וילן שם כ"ב השמש ויקח מאבני המקום וישם
 מראשתי וישכב במקום ההוא: יב ויחלם והנה סולם
 מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
 אלהים עלים וירדים בו: יג והנה ה' נצב עליו
 ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ
 אשר אתה שכב עליה לך אֶתְנָנָה וּלְזָרְעֶךָ: יד והיה זרעך
 כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך
 כל-משפחת האדמה וּבְזָרְעֶךָ: טו והנה אנכי עמך
 ושמרתיך בכל אשר-תלך והשבתיך אל-האדמה הזאת כי
 לא אעזבך עד אשר-אם-עשיתי את אשר-דברתי לך: טז
 וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי
 לא ידעתי: יז ויירא ויאמר מה-נורא המקום הזה
 אין זה כי אם-בית אלהים וזה שער השמים: יח
 וישכם יעקב בבקר ויקח את-האבן אשר-שם מראשתי
 וישם אתה מצבה ויצק שמן על-ראשה: יט ויקרא את-
 שם-המקום ההוא בית-אל ואולם לזו שם-העיר
 לראשונה: כ וידר יעקב נדר לאמר אם-יהיה אלהים
 עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן-לי לחם
 לאכל ובגד ללבוש: כא ושבתי בשלום אל-בית אבי והיה
 ה' לי לאלהים: כב והאבן הזאת אשר-שמתי מצבה
 יהיה בית אלהים וכל אשר תתן-לי עשור אעשרנו לך:

א ויהי כל-הארץ שפה אחת ודברים אחדים:
 ב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ
 שנער וישבו שם: ג ויאמרו איש אל-רעהו
 הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם
 הלבנה לאבן והחמר יהיה להם לחמר:
 ד ויאמרו הבה | נבנה-לנו עיר ומגדל וראשו
 בשמים ונעשה-לנו שם פן-נפויץ על-פני כל-
 הארץ: ה וירד ה' לראות את-העיר ואת-המגדל
 אשר בנו בני האדם: ו ויאמר ה' הן עם אחד
 ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא-
 יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות: ז הבה נרדה
 ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת
 רעהו: ח ויפץ ה' אתם משם על-פני כל-הארץ
 ויחדלו לבנת העיר: ט על-כן קרא שמה בבל
 כי-שם בבל ה' שפת כל-הארץ ומשם הפיצם ה'
 על-פני כל-הארץ:

רשב"ם בראשית פרק יא

(ד) הבה נבנה לנו עיר וגו' - לפי הפשט מה חטאו דור
 הפלגה? אם מפני שאמרו וראשו בשמים, הא כת' ערים
 גדולות ובצורות בשמים? אלא לפי שצום הק' פרו ורבו
 ומלאו את הארץ, והם בחרו להם מקום לשבת שם
 ואמרו פן נפויץ, לפי הפיצם משם בגזרתו:

בראשית רבה (וילנא) פרשת נח פרשה לח
 ר"א אומר ודברים אחדים דבורים
 אחדים, מעשה דור המבול נתפרש,
 מעשה דור הפלגה לא נתפרש
 ודברים אחדים שאמרו דברים חדים
 על ה' אלהינו ה' אחד
 ועל אחד היה אברהם בארץ אמרו
 אברהם זה פרדה עקרה הוא אינו
 מוליד, ועל ה' אלהינו, אמרו לא כל
 הימנו לבור לו את העליונים וליתן
 לנו את התחתונים, אלא באו
 ונעשה לנו מגדל ונעשה עבודת
 כוכבים בראשו וניתן חרב בידה
 ותהא נראת כאלו עושה עמו
 מלחמה

'Etemenanki,' is another name for the structure.
 In [Sumerian](#) it means "The Foundation of Heaven and Earth."

- 10) And Jacob went out from Beer-sheba, and went toward Haran.
 - 11) And he lighted upon the place, and tarried there all night, because the sun was set; and he took one of the stones of the place, and put it under his head, and lay down in that place to sleep.
 - 12) And he dreamed, and behold a ladder set up on the earth, and the top of it reached to heaven; and behold the angels of God ascending and descending on it.
 - 13) And, behold, the Lord stood beside him, and said: 'I am the Lord, the God of Abraham thy father, and the God of Isaac. The land whereon thou liest, to thee will I give it, and to thy seed.
 - 14) And thy seed shall be as the dust of the earth, and thou shalt spread abroad to the west, and to the east, and to the north, and to the south. And in thee and in thy seed shall all the families of the earth be blessed.
 - 15) And, behold, I am with thee, and will keep thee whithersoever thou goest, and will bring thee back into this land; for I will not leave thee, until I have done that which I have spoken to thee of.'
 - 16) And Jacob awaked out of his sleep, and he said: 'Surely the Lord is in this place; and I knew it not.'
 - 17) And he was afraid, and said: 'How full of awe is this place! this is none other than the house of God, and this is the gate of heaven.'
 - 18) And Jacob rose up early in the morning, and took the stone that he had put under his head, and set it up for a pillar, and poured oil upon the top of it.
 - 19) And he called the name of that place Beth-el, but the name of the city was Luz at the first.
 - 20) And Jacob vowed a vow, saying: 'If God will be with me, and will keep me in this way that I go, and will give me bread to eat, and raiment to put on,
 - 21) so that I come back to my father's house in peace, then shall the Lord be my God,
 - 22) and this stone, which I have set up for a pillar, shall be God's house; and of all that Thou shalt give me I will surely give the tenth unto Thee.'
- 1) And the whole earth was of one language, and of one speech.
 - 2) And it came to pass, as they journeyed from the east, that they found a plain in the land of Shinar; and they lived there.
 - 3) And they said one to another, Come, let us make bricks, and burn them thoroughly. And they had brick for stone, and slime had they for mortar.
 - 4) And they said, Come, let us build us a city and a tower, whose top may reach to heaven; and let us make us a name, lest we be scattered abroad upon the face of the whole earth.
 - 5) And the Lord came down to see the city and the tower, which the sons of men built.
 - 6) And the Lord said, Behold, the people are one, and they have all one language; and this they begin to do; and now nothing will be restrained from them, which they have schemed to do.
 - 7) Come, let us go down, and there confuse their language, that they may not understand one another's speech.
 - 8) So the Lord scattered them abroad from there upon the face of all the earth; and they left off the building of the city.
 - 9) Therefore is the name of it called Babel; because the Lord did there confuse the language of all the earth; and from there did the Lord scatter them abroad upon the face of all the earth.